

Tera te iti ae te BCG?

Te BCG bon te iti are a anganaki ataei ake a kakai reke irouia manin te TB.

Te iti ae te BCG e buoka karikirakean tautian rabwatan natim ni buakanii maninaoraki ake a kona n reke mai iai te kangenge ao n buokiia naba n tuuka reken aorakin te kangenge aika kakamaku nakoia.

Akea boon te iti ae te BCG ibukiia ataei ake a bwaka aia ririki iaan 5 te ririki ao ake a kai reke irouia te TB.

Ngkana iai am titiraki ke ibukin bwaninin rongorongona, taitaoka reitaki ma:

Aran te clinic/oonaoaraki:

Te tabo ae mena iai: _____

Tarebon: _____

Te Website: _____

Ibukin rongorongona riki tabeua

www.health.govt.nz/tuberculosis

New Zealand Government

Te katanoata aei e kona n noraki iaon te intanete n te atureti ae :
www.health.govt.nz ke man te Authorised Provider man am local DHB.
Revised February 2015. Kiribati (Gilbertese). Code **HE2379**

immunise

their best protection

Te iti ae BCG

Rongorongona ni kamataata nakoia kaaro

Ibukiia merimeri ma ataei ake a kai reke irouia manin te TB

immunise

their best protection

Antai ae e na riai n anganaki te bwainaoraki ke te iti ae te BCG?

Te iti ae te Bacille Calmette-Guérin (BCG) e katauaki ibukia ataei aika a bwaka aia ririki iaan 5 te ririki ao ni kai ewekaki nte TB.

Natim e na kai ewekaki n te kangenge ao e riai n anganaki te bwainaoraki ke te iti ae te BCG n akea boona ngkana:

- e na maeka n te auti ke ma ana utu ma te aomata ae iai irouna ngkai te TB ke ae e a tia n reke manin te TB (kangenge) irouna n taai aika nako.
- iai temanna mairouia ana karo ke kain ana auti, ke taan tararuaia, ae a tia ni maeka nimaua te ririki n nako n te aba teuana inanon te maan ae onoua namwakaina ao te aba anne e korakora iai mwaitin te kangenge. namwakaina
- e na maeka teniua namwakaina ke e maan riki (inanon aia moan nimaua n ririki) i aon te aba teuana are e korakora iai mwaitin te kangenge ao ni kai reke bobona ma naake iai irouia te aoraki ae te kangenge.

Am neeti nte kawa ke am taokita ena tuangko ngkana e na kona n kai reke manin te kangenge iroun natim . Aikai aaba aika e korakora iai mwaitin te kangenge:

- angiin aban Aberika
- angiin aban Amerika Maiaki
- Rutia ao aban te Soviet rimoa
- mwakoron aban India ake a uarereke
- Tiaina, n ikotaki ma Hong Kong; Taiwan (ROC)
- Atia Maiaki Mainiku (tiaki Tingkabo)
- tabeua aban te Betebeke (ma aki reke aaba n aron te Aono ni Kuka, Niue, Tamo, Tokerau ao Tonga).

Tera te kangenge (TB)?

- Te kangenge bon te aoraki ae e ewewe. E kona ni karekea te kai kua, te bebekobeko, te mariri, ao te motiniike (uarereke ikem).
- Angin te tai, te kangenge e roota te maamaa, ma e kona naba n rooti mwakoron te rabwata tabeua, n aron te rii, ri n toma ao kirini. E kona naba ni karekea te aoraki ae kakaiaiki nakon te kaburoro ma riin te nuka.
- E kona n ewe te kangenge mairoun temanna nakon temanna rinanon te bebekobeko, te babaware ke te mwaitie.
- Mwaitia aika a kangenge iaon Nu Tiiran e kaania 300 te aomata ni katoa ririki.

Nna kanga ni kamanoa natiu man te kangenge (TB)?

Ko kona n nikira natim bwa e na itinaki n itin te Bacille Calmette-Guérin (BCG). Te iti ae te BCG e buoka natim n kakorakora tautian rabwatana n totokoa ao ni buakana maninaorakin te kangenge.

Te iti aio ena anganaki natim iaon anganibaina.

Ningai te kabanea n tamaroa n tai ae riai n itinaki iai natiu n te BCG?

- E rang raoiroi bwa natim ena anganaki te iti ae tabebong imwin bungiakina ke imarenan te bong are bung iai ao onoua te namwakaina imwina. A kona ngkanne n itinaki ataei ake a bwaka iaan nimaua te ririki.

- Ngkana natim ea riao onoua te namwakaina, e na tuoaki n noraki ngkana e a tia n reke irouna maninaorakin te kangenge. N norakin mwin te tutuo aei, ao e a tibwa kona n itinaki ngkanne natim.

Nna kanga ni karekea te iti aio nakon natiu?

Ko kona n taetae nakon am neeti n am kawa, ke am tia kabung ke am taokita ni kabaea am tai ni kawaria. Ko kona naba n reitaki ma am kiriniki ke te onnaoraki ae ko kaan mangaia ao tuatua bwa ko na taetae ma te neti are tabena te iti ae te BCG.

Taraa akun te iteraniba aei ibukin kabwarabwarana riki.

Tera ae e na riki imwin anganakin natiu te iti aei?

Kanganga n irekereke ma mwiin te iti aei a bon kabuta, ma e kuri kanganga reken kabuanibwai ke kanganga aika a bubura riki man te iti aei. Angia ataei ake a itinaki nte BCG a kona n kinaka mwiin itinakia ao ngkana e mao ao ea tiku mwina kanga te mwaka ae uarereke.

- I nanon 1-6 te wiki, e na bauraura te tabo are e itinaki.
- I mwin 6-12 te wiki, e na manga kinaka mwin te tabo are e itinaki are e bauraura ngkoa. Ngkana e reke aei, rabunna n te kooti ao karekea rinnakon te ang nako nanona. Tai kamanena te buratita ae nimnim.
- E kona n reke teniua te namakaina imwain maon te kinaka, ao ni kona n riki bwa te mwaka ae uarereke. Aei bon arona.

Oomwakara te iti aei ibukin totokoa te kangenge?

E ngae ngke te iti aio e aki kona n tuka te maninaoraki are e karekea te TB, e bon kona n buoka te ataei n totokoa nakoina reken aorakin te TB riki tabeua aika a kakamaku.

Abwakira ke maanra ana kamanomano te iti aei n totokoa te kangenge?

E kuneaki imwin taian reirei ma kakae bwa te iti ae te BCG e nakon 15 te ririki manin ana kamanomano n totokoa reken aorakin te TB aika a kakamaku.